

Voor inwoners, met elkaar

Regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2019 – 2022

Ons kenmerk

19.0001608

Datum

18 april 2019

Contact

Hans Uneken

INHOUD

Voorwoord	1
Regio Gooi en Vechtstreek	2
Opgaven	6
Speerpunten 2019 - 2022	9
Een bereikbaar Gooi en Vechtstreek	12
Een duurzaam Gooi en Vechtstreek	14
Een aantrekkelijk woon-werk klimaat	17
Versterking sociaal domein	19
Regionale omgevingsvisie (ROVI) 2040	21
Randvoorwaarden	23

Voorwoord

Geachte gemeenteraad,

Met het Regiocongres vers in het geheugen, ligt nu de regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2019-2022 voor. Deze agenda is een oproep van de gemeenteraden, bedrijven en maatschappelijke organisaties om met elkaar te sturen op de toekomst van onze prachtige regio. Eenheid in verscheidenheid is wat ons verbindt. Nergens in Noord-Holland is de maatschappelijke en culturele verbondenheid zo sterk en het landschap zo divers, als in onze regio.

Onze inwoners gebruiken samen de prachtige natuur, culturele en maatschappelijke voorzieningen en werklocaties die onze regio rijk is. Of het nu gaat om onderwijs, zorg, theater of iets simpels als winkelen; gemeentegrenzen spelen voor inwoners en bedrijven geen rol. Het contrast met de rol van gemeentegrenzen in ons bestuurlijke leven is groot. Nu de gedwongen gemeentelijke herindeling van de baan is, ontstaat ruimte om met elkaar te werken aan het versterken van de regionale samenwerking. Als er één moment is om samen op te trekken, is het nu.

Dat doen we voor en met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Wij steunen hen om gezond, actief en ondernemend te zijn. Zij verdienen een hoogwaardige uitvoering van gemeentelijke dienstverlening. Dat bepaalt onze geloofwaardigheid. Op het sociaal domein laten wij al jaren zien dat het bundelen van onze krachten loont. De tevredenheid over de kwaliteit van zorg is goed en ook beleidsmatig en budgettair zijn gemeenten en aanbieders behoorlijk in control. Ook op het fysiek domein werken wij steeds beter samen om met onze regionale partners doelstellingen te realiseren. Zo bundelen wij krachten op thema's als bereikbaarheid en energietransitie.

Met de zienswijzen hebben de gemeenteraden laten zien waar de zorgen liggen: focus, legitimatie en slagkracht. Gemeenteraden brengen focus aan door het aantal speerpunten van twintig terug te brengen naar vijf. Deze bestuursperiode richten wij ons op de ruimtelijk economische ontwikkeling van Gooi en Vechtstreek om het sociale en culturele voorzieningenniveau te kunnen behouden. Als wij nu niets doen, verdwijnen er de komende twintig jaar 25.000 banen naar Amsterdam en Utrecht. Gevolg is een dusdanige toename van de woon-werk afstand dat de ervaren kwaliteit van leven van inwoners onder druk komt te staan. Het is mooi dat er consensus is over de opgaven voor ons gebied. Maar vooral op de 'hoe' vraag hebben wij deze bestuursperiode verschillen te overbruggen. Hoe verdelen we de bouwopgave over de regio? Hoe houden we aandacht voor hoogwaardige en bereikbare werklocaties? En hoe behouden we ons landschap met haar groenblauwe kwaliteit in tijden van energietransitie en klimaatverandering?

Vragen waarop de antwoorden niet altijd gemakkelijk zijn. Met elkaar gaan we aan de slag met het versterken van de legitimatie en slagkracht van ons handelen. Op wonen, werkgelegenheid, landschap en mobiliteit willen wij in de metropool tot een slagvaardigere en resultaatgerichte manier van samenwerken komen. Samen kunnen we meer realiseren dan zeven afzonderlijke gemeenten. Dit vraagt dat u niet alleen over uw eigen grenzen heen kijkt, maar soms ook accepteert dat binnen uw grenzen iets gaat veranderen. Op basis van uw zienswijze doen wij op onderdelen voorstellen om over te gaan naar een regionale schaal van beleid of uitvoering. Dit doen wij op basis van het uitgangspunt 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Vervolgens werken wij de speerpunten uit langs het principe 'vorm volgt inhoud'. Deze bestuursperiode werken wij met u gerichte voorstellen uit te werken ter verbetering van de legitimatie en slagkracht van de regionale samenwerking.

Tot slot een dankwoord aan de Regioambassadeurs. In de samenwerking tussen de raden zijn zij een onmisbare schakel tussen de gemeenteraden en de regionale samenwerking. Door hun initiatief ligt er nu een regionale samenwerkingsagenda, waarmee we de toekomst van Gooi en Vechtstreek vormgeven.

Sommige dingen moet je gewoon doen. Voor inwoners, met elkaar.

Namens het algemeen bestuur,

Pieter Broertjes

Regio Gooi en Vechtstreek

Traditie van samenwerken

Gooi en Vechtstreek kent een lange traditie van samenwerken. De Erfgooiers zijn daar misschien wel het meest aansprekende voorbeeld van: begin 14^e eeuw maakten zij al afspraken over het gebruik van gemeenschappelijke gronden.

Volksuniversiteit het Gooi, Erfgooiers

Ook de gemeenten in onze regio kennen een lange traditie van samenwerking. Denk aan sociaal werkvoorzieningsschap Tomingroep (90 jaar), het Goois Natuurreservaat (80 jaar) en Regio Gooi en Vechtstreek (50 jaar). Daarnaast werken ook maatschappelijke partners als politie, ziekenhuis Tergooi, woningcorporaties, het onderwijs en het bedrijfsleven al decennia samen op de schaal van Gooi en Vechtstreek.

Regio Gooi en Vechtstreek

In 1967 besloten gemeentebesturen in het Gooi om het gewest Gooiland op te richten. Dit gebeurde op dringend verzoek van de Vrienden van het Gooi. De vraag naar meer woonruimte was – ook toen - actueel. Tegelijkertijd was de inzet om de mooie natuur en het landschap te behouden. Dit leidde tot ontwikkeling van gezamenlijke plannen. In die jaren kreeg de gemeente Huizen de status van groeigemeente en werd met elkaar geld en menskracht ingezet voor de ontwikkeling van de benodigde nieuwbouw.

Regio Gooi en Vechtstreek is ‘verlengd lokaal bestuur’ van de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren. Bestuursstructuur, taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek. De regeling wordt regelmatig aangepast aan de eisen van de tijd. In 1997 werd na een brede discussie afscheid genomen van het politieke model, met een gewestraad die bestond uit de politieke fracties. Overgeschakeld is in 1998 op een bestuursmodel, waarbij burgemeesters en/of wethouders afgevaardigd kunnen worden in het algemeen bestuur. De positie van de wethouders werd versterkt om de slagvaardigheid van Regio Gooi en Vechtstreek te vergroten.

Regionale samenwerkingsagenda

De opgaven in het gebied vragen steeds meer om gezamenlijk keuzes te maken en richting te geven. Sinds 2016 hebben de gemeenten gezamenlijk een instrument om de regionale samenwerking vorm te geven en aan te sturen: de regionale samenwerkingsagenda. Elke bestuursperiode stellen de gemeenten een regionale samenwerkingsagenda vast. In de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek is deze verantwoordelijkheid in artikel 9 opgenomen.

Artikel 9 Regionale samenwerkingsagenda

Ter bevordering van de onderlinge samenwerking wordt door de portefeuillehoudersoverleggen een regionale samenwerkingsagenda voorbereid met daarin opgenomen speerpunten van regionale samenwerking. De voorbereiding vindt plaats bij aanvang van een nieuwe raadsperiode. Vaststelling vindt plaats door de individuele gemeenten op de daarvoor in de gemeenten aangewezen wijze.

De regionale samenwerkingsagenda is het instrument van de gemeenteraden om te sturen op speerpunten van regionale samenwerking. Deze regionale samenwerkingsagenda is geen losstaand politiek bestuurlijk product met allerlei wensen en ideeën. Er ligt een inhoudelijke analyse over de 'staat van de regio' aan ten grondslag. Daarnaast zijn onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van het [MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam](#) (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), het [transformatieplan Jeugd](#), het [werkgelegenheidsplan 'Werken aan Werk'](#), het [beleidsplan bescherming en opvang](#) en de [gezondheidspeilingen van de GGD](#) een belangrijke onderlegger.

De bevolking

In Gooi en Vechtstreek (incl. Eemnes) wonen bijna 260.000 inwoners, verdeeld naar 120.000 huishoudens. De verwachting is dat de bevolking groeit naar ongeveer 269.000 inwoners in 2040.

<https://www.regiogv.nl/woonmonitor/1.html>

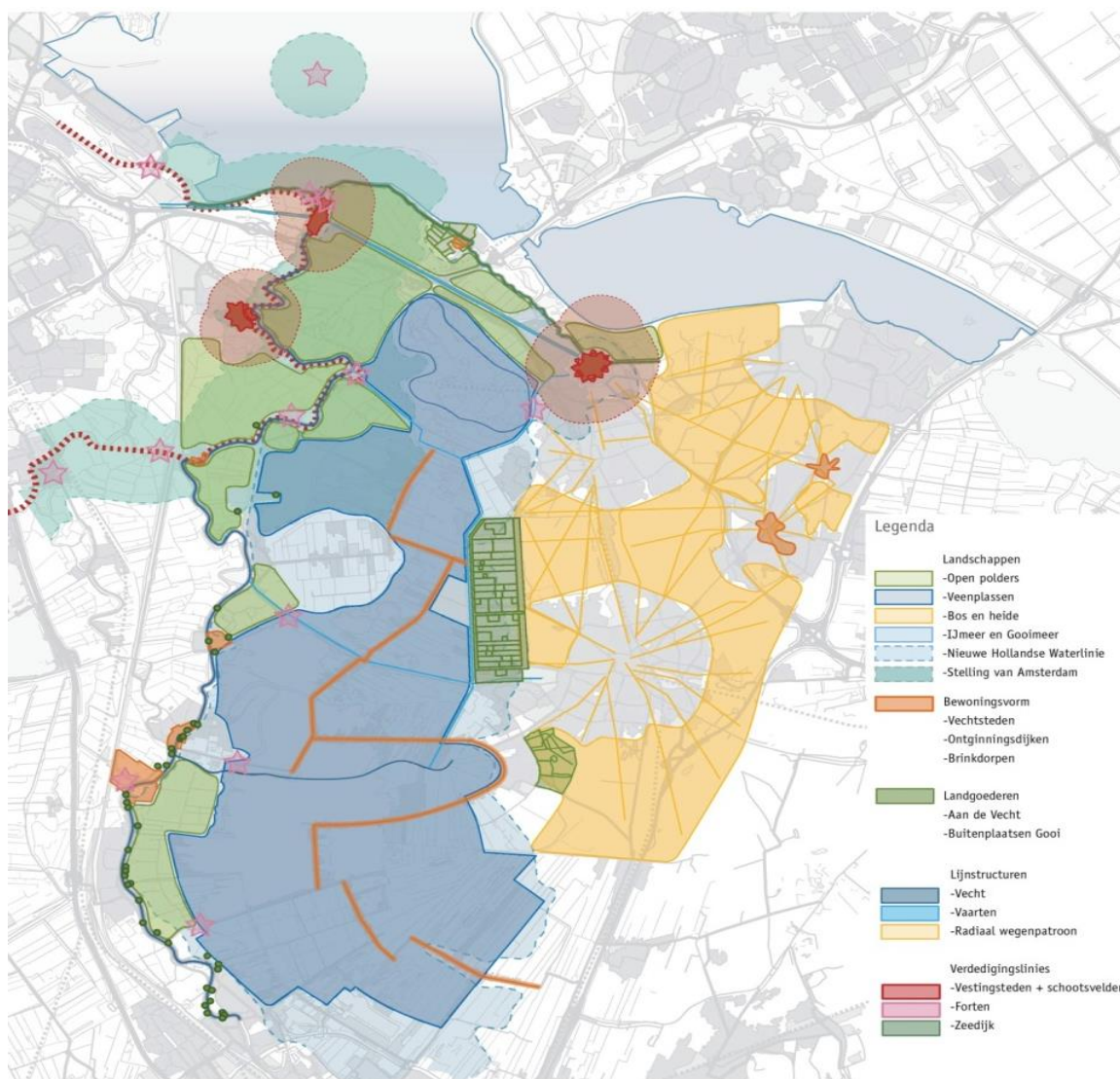
Wat opvalt aan bovenstaande statistiek is de verwachte groei van het aantal alleenstaande huishoudens en de groei van het aantal huishoudens boven de 65 jaar.

In Gooi en Vechtstreek:

- wonen 32.000 huishoudens in een sociale huurwoning;
- hebben vier op de tien volwassenen en ruim de helft van de ouderen overgewicht;
- is het jaarinkomen met € 30.000 per inwoner ongeveer € 6.000 hoger dan het landelijk gemiddelde;
- woont twee derde van de bevolking in een woning gebouwd voor 1975;
- consumeren inwoners meer alcohol dan in de rest van Nederland;
- daalt de werkloosheid in 2019 naar 3,4% en leeft 6% van het aantal huishoudens onder het sociaal minimum;
- voelt ruim 1/3 van de volwassenen tot 65 jaar en ruim vier op de tien 65 plussers zich ernstig eenzaam;
- rookt 80% van de volwassenen niet, maar rookt 11% van de jeugdigen regelmatig;
- heeft 25% van de volwassenen tot 65 jaar en bijna 50% van de 65 plussers één of meer chronische ziekten.

Het gebied

De aanwezigheid van zowel bos en heide als de waterrijke natuur rondom het Naardermeer en het plassengebied kenmerkt het landschap van Gooi en Vechtstreek. De 'groene' en 'blauwe' natuurwaarden zijn terug te zien in onder meer de Gooise stuwwal, de vechtweiden, de voormalige Zuiderzeekust en de veenplassen.

Landschapsbeeld Gooi en Vechtstreek (Regio Gooi en Vechtstreek, 2018)

Gooi en Vechtstreek fungeert als een groenblauwe verbinder van de dichtbevolkte stedelijke regio's bij Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht. Die waarde behouden en tegelijk economische ontwikkeling mogelijk maken, dat is vanaf het begin een belangrijke pijler onder de regionale samenwerking. Niet alleen de gemeenten vinden elkaar hierin, dat geldt ook voor partners die we ontmoeten binnen bijvoorbeeld de metropoolregio's Amsterdam en Utrecht.

Diverse gebieden in het landschap hebben een nationale of zelfs internationale beschermde status. Dit geldt ook voor de natuurgebieden. De veelheid aan landschapstypen en de kwaliteit daarvan in een relatief klein gebied in de verstedelijkte Randstad maakt Gooi en Vechtstreek bijzonder. Het landschap is een belangrijke voorwaarde voor het woon-, leef- en werkmilieu en heeft veel potentie. Gooi en Vechtstreek is niet voor niets de bakermat van de Nederlandse natuurbescherming.

De woonomgeving is organisch gegroeid wat heeft geleid tot een grote variatie in woonmilieus. Er zijn verschillende typen dorpskernen met ieder een eigen identiteit. Diverse stads- en dorpsgezichten zijn van rijkswege beschermd. In de regio is veel erfgoed aanwezig. In sommige gevallen verliest dit erfgoed zijn oorspronkelijke functie en ontstaat er leegstand. Het zijn deze waardevolle bebouwingskarakteristieken die mede inhoud aan de identiteit van dit gebied geven.

De leefomgeving

Bij het ontwikkelen van de regionale samenwerkingsagenda hebben de gemeenteraden de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen centraal gesteld. De gemeentegrenzen kennen niet of nauwelijks fysieke kenmerken en lopen veelal als vanzelf in elkaar over. Het gebied voelt als één leefomgeving. Dit komt mede door de geringe afstanden. Onze inwoners leven dagelijks dan ook naar tevredenheid in dit gebied. Er wordt gewoond, gewerkt, naar school gegaan, gesport, gewinkeld en gerecreëerd. De optelsom van alle voorzieningen in onze regio maken het een compleet en gevarieerd leefgebied. Volgens onderzoek van de provincie Noord-Holland identificeren inwoners zich sterk met de regionale identiteit.

Het economische en maatschappelijke leven spelen zich in toenemende mate af op de schaal van Gooi en Vechtstreek. Arbeidsmarkt, ondernemen, onderwijsvoorzieningen, wonen, recreëren, vervoer, ruimtelijke inrichting, uitvoering van collectieve voorzieningen: het dagelijks leven beperkt zich voor burgers, bedrijven, maatschappelijke partners en raadsleden niet tot één gemeente maar in een netwerk van dorpen en steden in onze regio. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen zoeken elkaar steeds meer op om in te spelen op de behoeften rondom wonen, werken, welvaart, welzijn en leefbaarheid.

Niet alleen natuur, ook de bakermat van media ligt in ons gebied. Gooi en Vechtstreek is het hart van de mediavalley. Tegenwoordig zijn ook ICT, zorg, recreatie en groothandel stuwende en kansrijke sectoren. Met haar hoogwaardige voorzieningen is het een prettige plek om te wonen, werken en recreëren. Te midden van de grootstedelijke agglomeraties Amsterdam en Utrecht en een veranderende wereld om ons heen is het behoud van alle kwaliteiten van deze regio geen vanzelfsprekendheid.

Sander Heezen, beeld en geluid Hilversum

De regio als schaal van organiseren

Deze regionale samenwerkingsagenda dient te worden begrepen in een landelijke trend van verdergaande regionalisering. Een trend die op het snijvlak van demografie en economie staat. De verschillen tussen regio's in Nederland nemen toe, waardoor groei- en krimpregio's ontstaan. Oorzaken hiervoor zijn onder andere bevolkingsgroei, economische omstandigheden, lokale arbeidsmarkt, lokale huizenmarkt en veranderingen in het leefpatroon van de bevolking. Op veel terreinen verwachten de Europese Unie, de Rijksoverheid en de provincie dat de gemeenten in hun gebied samenwerken om met deze trend om te gaan. Soms wettelijk verplicht, zoals de maatschappelijke zorg, de arbeidsmarkt en het onderwijs. Vaak gestimuleerd, zoals de energietransitie, mobiliteit, economie, wonen en andere terreinen.

Opgaven

Toekomst woon-werk regio

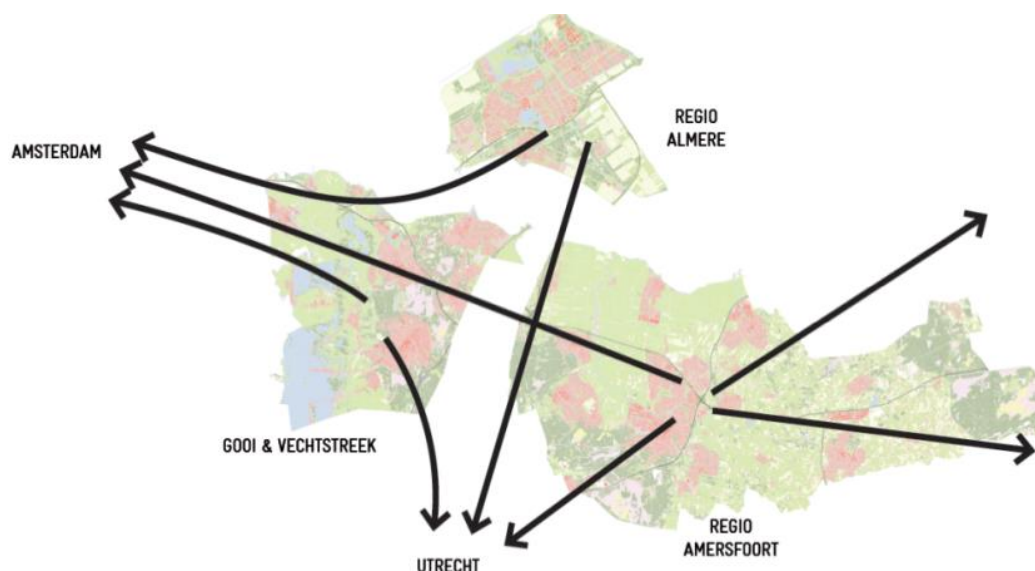
Gooi en Vechtstreek kenmerkt zich van oudsher als een typische woon-werk regio. Verschillende onderzoeken (MIRT Oostkant Amsterdam, Regiorapport Utrecht Plus en de Economische Verkenningen MRA) laten zien dat de toekomst van het woon-werk karakter van onze regio onder druk staat. In Gooi en Vechtstreek willen mensen graag wonen. De bevolking groeit en als gevolg daarvan neemt de verstedelijkingsdruk toe. Tegelijk laat de toekomstverkenning welvaart en leefomgeving zien dat werkgelegenheid naar de grote steden Amsterdam en Utrecht trekt. In Gooi en Vechtstreek is onvoldoende passende ruimte voor werk. Onderzoek toont aan dat alleen al de huidige bedrijven behoefte hebben aan 14 hectare ruimte om te verplaatsen en uit te breiden (STEC, 2017). Bij gelijkblijvend vestigingsbeleid verliest Gooi en Vechtstreek de komende twintig jaar ongeveer 25.000 banen (MIRT Oostkant Amsterdam). Bijna een kwart van de huidige werkgelegenheid.

De opgaven die hieruit voortkomen zijn niet alleen economisch van aard. De toenemende verstedelijking en pendel van woon-werk verkeer bedreigen de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van Gooi en Vechtstreek.

Conclusies MIRT Oostkant Amsterdam

1. De bereikbaarheidsopgave reikt verder dan alleen het knooppunt op de A1 tussen de knooppunten Muiderberg en Eemnes
2. Een toenemende ruimtelijke spreiding van wonen en werken (richting Amsterdam en Utrecht) leidt tot een toenemende druk op het geheel mobiliteitsstelsel met negatieve gevolgen voor de bereikbaarheid van woon- en werklocaties
3. Er is sprake van een onderbenut potentieel in Gooi en Vechtstreek waardoor de economie en werkgelegenheid in de regio geringer presenteren dan mogelijk zou zijn
4. De kwaliteit en de potentie van het landschap worden bedreigd door de toenemende druk op de ruimte en er is sprake van een onderbenut potentieel van het landschap voor de versterking van de kwaliteit van de leefomgeving en het vestigingsklimaat in ons gebied

Het verlies van banen speelt al langer. De afgelopen tien jaar heeft de regio Gooi en Vechtstreek al zo'n 10.000 banen verloren. Gooi en Vechtstreek staat niet alleen in deze ontwikkeling. Ook in de regio's Almere en Amersfoort is – door de aantrekkingskracht van Amsterdam en Utrecht – sprake van een toenemende spreiding van wonen en werken met een forse en groeiende pendel als gevolg daarvan. Mensen reizen vaker en verder van huis naar werk.

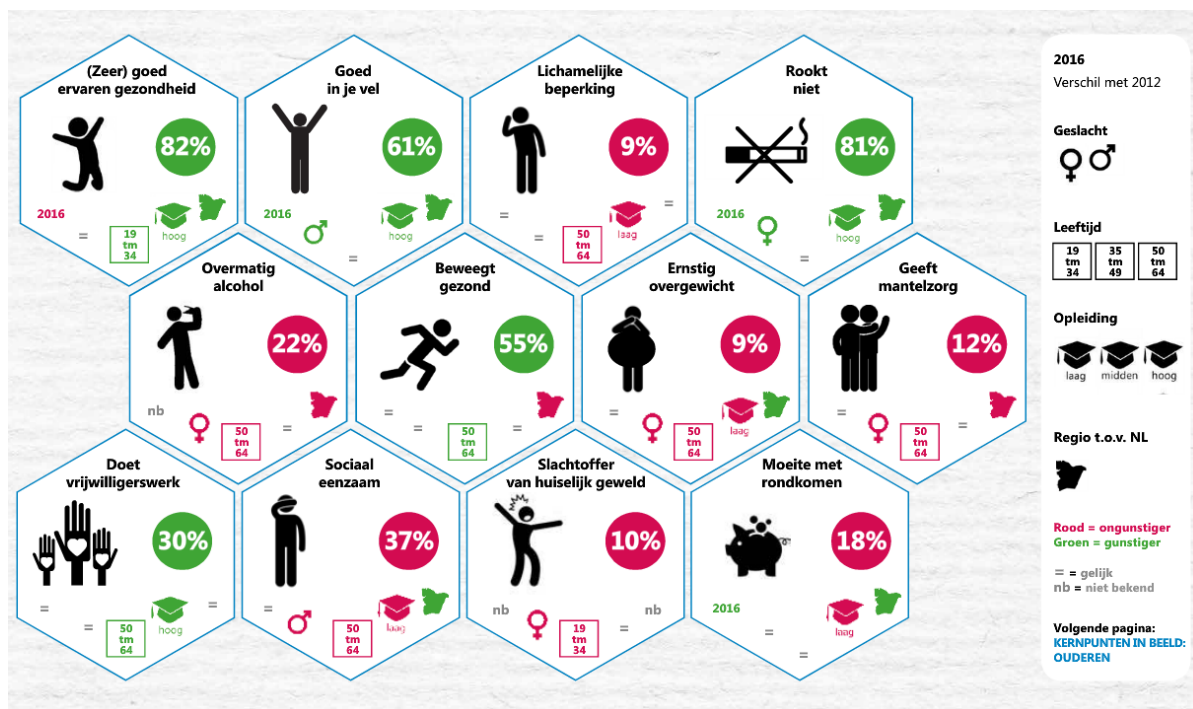
Woon-werk pendel, MIRT Oostkant Amsterdam

Als de gemeenten Gooi en Vechtstreek op de huidige weg doorgaan, verliest Gooi en Vechtstreek zoveel banen en bedrijvigheid dat hierdoor het voorzieningenniveau en de ervaren kwaliteit van leven van het gebied fundamenteel veranderen. Overheden kunnen dit beïnvloeden door het vestigingsklimaat te versterken. Denk aan ruimte voor werk, passend woningaanbod, goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke leefomgeving met goede voorzieningen en zorg. Zowel de

betaalbaarheid en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, als de uitbreiding ervan leiden tot een forse opgaue.

Gezond leven in een groene omgeving

De inrichting van de fysieke ruimte is van invloed op de gezondheid en participatie van inwoners. De ambitie is om de omgeving zo in te richten, dat zowel via gezondheidsbescherming als preventie en gezondheidsbevordering, gezondheidswinst kan worden behaald. Een omgeving met veel groen kan bijvoorbeeld uitnodigen tot wandelen en sporten, ontspanning geven, concentratieproblemen verminderen, ontmoeting stimuleren, enz. De gemeenten, natuurorganisaties, GGD, scholen, sportverenigingen, welzijnsorganisaties, eerste-en tweedelijns organisaties werken samen aan een gezonde leefomgeving. Programma's als rookvrij opgroeien, beperking alcoholgebruik, gezondheid in de Omgevingswet, valpreventie, gezonde school en aanpak laaggeletterdheid leveren een bijdrage om een gezonde leefomgeving te creëren.

GGD, Gezondheidspeiling volwassenen 2017

Sociaal domein

De regionale samenwerking in het sociaal domein staat landelijk hoog aangeschreven. Door vanaf de start van de decentralisaties intensief samen te werken op beleidsvoorbereiding, inkoop, contractbeheer en de digitale infrastructuur zijn gemeenten er met alle aanbieders in geslaagd om goede dienstverlening te realiseren voor inwoners. Iedere dag werken gemeenten, zorgorganisaties en inwoners vanuit de Regio samen aan het verbeteren van deze dienstverlening. Voor zorgorganisaties is er een gelijk speelveld en inwoners ervaren de vrijheid om zelf te bepalen wat nodig is en welke organisatie daarbij past. Door lokaal vanuit de vraag van inwoners te werken in alle onderdelen van onze dienstverlening ervaren inwoners meer zeggenschap en regie over hun eigen leven wanneer zij met zorg en ondersteuning te maken hebben.

Gemeenten en zorgorganisaties zijn in algemene zin tevreden over de samenwerking in de afgelopen jaren, maar zien ook dat we er nog niet zijn. Er is een grote vraag naar vormen van beschermd wonen en passend verblijf. Op onderdelen van de Jeugdwet is er nog sprake van versnippering en vragen betaalbaarheid en nabijheid van jeugdzorg aandacht. Het voorzieningenniveau is op orde, maar staat wel onder druk.

De kracht van regionale samenwerking

Aan het eind van 2018 heeft de provincie Noord-Holland de ARHI-procedure voor Gooi en Vechtstreek stopgezet. Op verschillende momenten hebben bestuurders uit de regio uitgesproken dat zij nu zelf aan zet zijn om de bestuurskracht in de regio door samenwerking te versterken. De minister van

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangeboden denkkraft en bijstand van ervaringsdeskundigen beschikbaar te stellen.

Bestuurskracht is te omschrijven als de capaciteit om een maatschappelijke opgave succesvol aan te pakken binnen redelijke termijnen en kosten. De bestuurskrachtonderzoeken in het kader van ARHI hebben als beeldvorming tot gevolg dat bestuurskracht –of gebrek eraan- een begrip is dat voor een heel overheidsorgaan in gelijke mate geldt. Tevens is de beeldvorming dat in deze regio geen cultuur van samenwerking bestaat met schade voor de bestuurskracht als gevolg. De werkelijkheid is genuanceerder. Met name op het gebied van uitvoering zijn in het verleden creatieve oplossingen gezocht en gevonden door samenwerking. Met voorbeelden als BEL, HBEL, Regio Gooi en Vechtstreek, sociale recherche, archieven, Toerisme Gooi & Vecht, Goois Natuurreservaat, et cetera.

Discussies ontstaan over strategische vraagstukken. Dat kan per onderwerp verschillend zijn. Een positief voorbeeld is de aanpak van de decentralisatie in het sociaal domein waar de gemeenten gezamenlijk in een programmatische samenwerking nieuw beleid vormgegeven hebben. In het ruimtelijk domein gaat dat lastiger. Het zou goed zijn om aan de voorkant van strategische processen samen helder vast te leggen of dit een bovenregionale, regionale of lokale opgave betreft en in dat bestek te bezien of de verwachting is dat de bestaande bestuurskracht daarvoor voldoende is en wat gedaan moet worden om het gewenste niveau te bereiken. Dat kan per maatschappelijke opgave verschillen en per opgave kan de beste aanpak een andere zijn. De gemeenten gaan niet uit van een blauwdruk of wijziging van het bestuursmodel, maar werken aan maatwerkoplossingen per speerpunt / programma.

Speerpunten 2019 - 2022

Speerpunten 2015 – 2018

De regionale samenwerkingsagenda 2015 – 2018 bevatte twintig speerpunten. Het was een agenda waarin alle onderwerpen van samenwerking werden benoemd. Vervolgens werd deze agenda bestuurlijk uitgewerkt in een stevig uitvoeringsprogramma.

Speerpunten 2015 – 2018

1. Gezamenlijke regie bij maatschappelijke en complexe zorg
2. Gezamenlijke inkoop en beheer van maatwerkvoorzieningen
3. Recreatie en toerisme
4. Samenwerking op regionale voorzieningen verbeteren
5. Behoud landschap en groenblauwe kwaliteit
6. Economie en creatieve bedrijvigheid
7. Circulaire economie
8. Hoger onderwijs
9. Circulaire economie
10. Van afval naar grondstof
11. Duurzame energie
12. Behoud landschap
13. Behoud groenblauwe kwaliteit
14. Regionaal openbaar vervoer
15. Regionale verkeersregie
16. Doorsnijding door OV-infra
17. A1 – A27
18. Lightrail Almere - Utrecht
19. Onderwijs, arbeidsmarkt en jeugdzorg verbinden
20. Inclusieve arbeidsmarkt

Gemeenteraden hebben met de zienswijzen aangegeven dat de gezamenlijke agenda 2019 - 2022 moet focussen op strategisch bepalende onderwerpen. Onderwerpen waar gemeenteraden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie bij betrokken willen worden. Dat betekent niet dat de gemeenten de onderwerpen uit de samenwerkingsagenda 2015 – 2018 niet meer van belang vinden. Veel van de opgenomen onderwerpen en projecten uit de agenda 2015 – 2018 zijn niet strategisch van aard en kunnen – onder regie van het Regiobestuur – uitgevoerd worden in de reguliere planning en control cyclus van Regio Gooi en Vechtstreek.

Reguliere onderwerpen 2019 - 2022

Gemeenteraden hebben in de zienswijzen ook een aantal onderwerpen aangedragen die opgepakt kunnen worden binnen de reguliere planning en control cyclus van de Regio Gooi en Vechtstreek. De volgende aangedragen onderwerpen zijn van belang voor de regionale samenwerking, maar geen speerpunt in het kader van de regionale samenwerkingsagenda. Deze onderwerpen brengt het Regiobestuur onder in de regulier planning en control cyclus van de Regio Gooi en Vechtstreek:

1. een gecoördineerde aanpak voor goederendistributie en vrachtverkeer;
2. duurzame verwerking van grondstoffen (incl. evaluatie VANG);
3. bevordering van toerisme en recreatie vanuit de culturele identiteit;
4. bewaken van de culturele en landschappelijke identiteit.
5. Duurzame participatie op de (boven)regionale arbeidsmarkt en werkgevers actief faciliteren om duurzame werkgelegenheid voor inwoners te realiseren (*Uitvoeringsplan Werken aan Werk*).

Speerpunten 2019 - 2022

De samenwerkingsagenda 2019 – 2022 definieert de strategische koers. Op basis van de zienswijzen van de gemeenteraden leggen we de focus deze bestuursperiode op de volgende speerpunten:

1. Een bereikbaar Gooi en Vechtstreek
2. Een duurzaam Gooi en Vechtstreek
3. Een aantrekkelijk woon-werk klimaat
4. Versterking sociaal domein
5. Een regionale omgevingsvisie

In de volgende hoofdstukken werken de gemeenten de speerpunten uit langs de volgende denklijnen:

Duiding van de opgave(n)

Is de opgave regionaal, bovenregionaal of landelijk? Een opgave zoals de energietransitie is een typisch landelijke opgave. Gemeenten willen graag in samenwerking aan de slag met de energietransitie, maar zijn qua ambitieniveau en financiering afhankelijk van het Rijk. Bereikbaarheid is typisch een regionale en bovenregionale opgave. Gooi en Vechtstreek dient haar bestuurlijke krachten te bundelen om de bereikbaarheidsproblematiek op de bovenregionale en op onderdelen landelijke bestuurstafel te krijgen. Tegelijk kan er slagkracht georganiseerd worden om knooppunten te ontwikkelen, de fiets de ruimte te geven en het doelgroepenvervoer vorm te geven.

Subsidiariteit: lokaal wat kan, regionaal wat moet

Bij het uitwerken van het speerpunt staat het subsidiariteitsbeginsel centraal: gemeenten doen lokaal wat kan en regionaal wat moet. De gemeenten brengen dus niet een onderwerp als duurzaamheid volledig onder in de regionale samenwerking. Bij de uitwerking duiden de gemeenten zo precies mogelijk welke onderwerpen/projecten onder de regionale samenwerkingsagenda vallen.

Uitwerking van de oplossingsrichting

De stappen die gezet moeten worden op speerpunten zijn verschillend. Sommige speerpunten, zoals de regionale omgevingsvisie, betreffen nieuw beleid. Daar is een kaderstellende rol van de gemeenteraden gewenst. Er moet nagedacht worden over vaststelling door de gemeenteraden en doorwerking in de lokale omgevingsvisie. Immers de gemeentelijke omgevingsvisie is juridisch het bindende instrument. Andere speerpunten, zoals het doelgroepenvervoer, zijn meer uitvoerend van aard. Daar gaat het meer over het bundelen van kennis- en expertise en het versterken van de uitvoering. Grofweg kijken de gemeenten langs drie lijnen:

1. Legitimatie van (nieuw) beleid
Bij onderwerpen waar sprake is van (nieuw) beleid is het van belang dat gemeenteraden regionaal invulling kunnen geven aan hun kaderstellende rol. Het uitgangspunt is dat nieuw beleid altijd lokaal vastgesteld wordt. Daarbij is het van belang dat op strategische beleidsonderwerpen gemeenteraden de gelegenheid hebben om met elkaar hierover af te stemmen. Drie instrumenten kunnen hier mogelijk invulling aan geven: een regionale adviescommissie van gemeenteraadsleden, het Regiocongres voor alle gemeenteraadsleden en directe communicatie vanuit het Regiobestuur richting de gemeenteraden.
2. Versterken van slagkracht
Bij een aantal onderwerpen is het nodig/gewenst om de gezamenlijke uitvoeringskracht te versterken. Dit gaat meestal over college bevoegdheden of uitvoeringszaken. Soms is schaal in de samenwerking nodig om de benodigde kennis en expertise te kunnen organiseren. Op de thema's klimaat, bereikbaarheid, economie en landschap zien de gemeenten dat het lastig is om lokaal de noodzakelijke kennis en expertise vorm te geven. Ook kan het noodzakelijk zijn om wat betreft uitvoeringstaken een scherpere taakafbakening tussen de Regio en de gemeente vorm te geven. Soms is het verstandig collegebevoegdheden onder te brengen in de regionale samenwerking, zodat een portefeuillehouder met mandaat op een onderwerp in regionale of bovenregionale samenwerking kan acteren richting partners.
3. Vergroten van de financiële slagkracht
Er is een aantal onderwerpen die vragen om omvangrijke investeringen door gemeenten om stappen te kunnen zetten. Zo kan gedacht worden aan extra investeringen in knooppunten of fietspaden om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. Of investeringen die nodig zijn om de groenblauwe kwaliteit van onze regio te behouden. Vaak zijn hiervoor investeringsfondsen nodig, waarbij de gemeenten door middel van publiek-private samenwerking maatschappelijke doelen willen realiseren. Ook kan het zijn dat sommige speerpunten vragen om structurele financiële versterking. Indien gemeenten bijvoorbeeld inwoners echt uit de auto willen krijgen of duurzame stadsdistributie willen stimuleren, dan is het van belang dat er bij de verschillende betrokken overheden middelen verschuiven van de weg naar mobiliteitsoplossingen in brede zin.

Om binnen de regionale samenwerkingsagenda stappen te kunnen zetten is het versterken van de slagkracht en de legitimering daarvan nodig. Bij het vormgeven van de regionale samenwerkingsagenda is het borgen van de democratische legitimiteit een belangrijk anker. Dit kan worden versterkt door afspraken te maken over de rol van de gemeenteraad binnen samenwerking door vooraf duidelijke kaders te stellen en afspraken te maken over bijvoorbeeld de verantwoording van beleid en uitvoering.

Een bereikbaar Gooi en Vechtstreek

Een bereikbaar Gooi en Vechtstreek door:

- **gezamenlijke ontwikkeling van bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke OV knooppunten waar werk, wonen en recreëren bij elkaar komen;**
- **een goede ontsluiting van regionale werklocaties / bedrijventerreinen;**
- **een met de auto concurrerend regionaal netwerk van fietspaden en schoon openbaar vervoer;**
- **het jeugdhulp-, leerlingen- en het Wmo-vervoer te bundelen en onder te brengen in één uitvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer.**

Dagelijks bewegen inwoners, bezoekers en bedrijven intensief door onze regio. Lopend, met de fiets, de auto, de bus of de trein. Met de bovenregionale, provinciale en landelijke partners willen wij dat mensen en bedrijven zich eenvoudig en met een goede ervaren kwaliteit door ons gebied kunnen verplaatsen. Bij voorkeur met een zo laag mogelijke belasting voor natuur en milieu. Wij zetten daarom in op alternatieven voor de auto. Dit doen we door ruimte te geven aan de fiets, in te zetten op optimalisatie van de Gooilijn (incl. de OV verbinding Utrecht - Almere), gezamenlijke OV knooppuntontwikkeling en door een concurrerend netwerk van openbaar streekvervoer en doelgroepenvervoer te realiseren. Samen met de provincie willen we ons inzetten voor schoon openbaar streekbusvervoer door de transitie naar zero emissie. Indien wegbreiding toch aan de orde is, kan dit alleen onder voorwaarde van goede inpassing met oog en aandacht voor landschap en cultuurhistorie.

Legitimatie

Gebundelde belangenbehartiging

Voorstel is om de gemeentelijke belangenbehartiging op de onderwerpen hoofdwegenwet, spoor en het openbaar streekvervoer over te dragen aan het bestuur van Regio Gooi en Vechtstreek, onder voorwaarde van consultatie van gemeenten (college en/of gemeenteraad) bij het uitoefenen van deze taak. Bij onderwerpen waar bovenregionale, provinciale of landelijke organen over besluiten (hoofdwegennet, spoor, openbaar streekvervoer) is het van belang dat de gemeenten één krachtig geluid laten horen waar gezamenlijk over wordt besloten. Het algemeen bestuur van Regio Gooi en Vechtstreek doet voor het overdragen van de gebundelde belangenbehartiging een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek aan de colleges van de gemeenten.

Slagkracht

Bundeling ambtelijke capaciteit, kennis en expertise

Voorstel is om (een deel) van de gemeentelijke capaciteit, kennis en expertise op mobiliteit te bundelen binnen de regionale programma organisatie. Hierbij wordt gedacht aan capaciteit op duurzame stedelijke distributie, vrachtverkeer doelgroepenvervoer, openbaar vervoer,

knooppuntontwikkeling en (door)fietspadennetwerk. Door capaciteit te bundelen kan schaarse ambtelijke kennis en expertise efficiënter en effectiever ingezet worden voor gedeelde opgaven. Het algemeen bestuur van Regio Gooi en Vechtstreek doet voor het bundelen van capaciteit, kennis en expertise op zame stedelijke distributie, vrachtverkeer doelgroepenvervoer, openbaar vervoer, knooppuntontwikkeling en (door)fietspadennetwerk een voorstel aan de colleges van de gemeenten.

Bundeling doelgroepenvervoer

Voorstel is om de uitvoering van het jeugdhulp-, leerlingen- en het Wmo-vervoer te bundelen in één uitvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer. Door deze bundeling kan de kwaliteit van dienstverlening worden verbeterd en de bezettingsgraad van voertuigen worden verhoogd. Het voordeel van een regionale vervoersdienst is dat gemeenten zelf sturing kunnen geven en het proces van innovatie geleidelijk kunnen inzetten. Gewenste veranderingen hoeven niet op één moment in een bestek worden gepubliceerd zoals bij aanbestedingen wel het geval is. Een ander voordeel van bundeling is dat de planners en chauffeurs zelf aangestuurd kunnen worden en er langdurig in hen kan worden geïnvesteerd om zo de kwaliteit dienstverlening te optimaliseren. De overgang zal veel rustiger zijn dan de situatie waarin een nieuwe vervoerder de aanbesteding wint. Tot slot kan het doelgroepenvervoer slim verbonden worden met de regionale samenwerking op het openbaar vervoer, zodat inwoners steeds beter inclusief kunnen deelnemen aan het gezamenlijke vervoerssysteem.

Gemeenten willen het doelgroepenvervoer regionaal vormgeven. Overweging is om deze taak op te nemen in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek. Met het onderbrengen van deze taak verminderen de gemeenten bestuurlijke drukte, zorgen voor regionale aansturing van een regionale markt en winnen de gemeenten aan efficiency van besluitvorming. Het algemeen bestuur doet voor het overbrengen van het doelgroepenvervoer een voorstel aan de colleges van de gemeenten.

Financiering

Gemeenten zullen samen met de provincie en/of het Rijk komende periode de omvang van de investeringsopgave moeten verkennen om aan het eind van deze of het begin van volgende raadsperiode een besluit te kunnen nemen over de noodzakelijke investeringen om de bereikbaarheid van Gooi en Vechtstreek te verbeteren. Onderdelen waar gemeenten, eventueel met (co)financiering van de provincie en/of het rijk, in moeten investeren zijn:

- (Door)fietspaden netwerk
- OV knooppuntontwikkeling
- Zero emissie wagenpark doelgroepenvervoer en openbaar vervoer

Andere onderdelen (zoals wegbuitbreiding A1/A27, n-wegen, spoor) waar mogelijk geïnvesteerd moet worden door de gemeenten zijn afhankelijk van landelijke besluitvorming. Deze onderdelen vragen om grootschalige investeringen. In deze raadsperiode zal er naar verwachting geen besluit worden gevraagd op deze onderdelen.

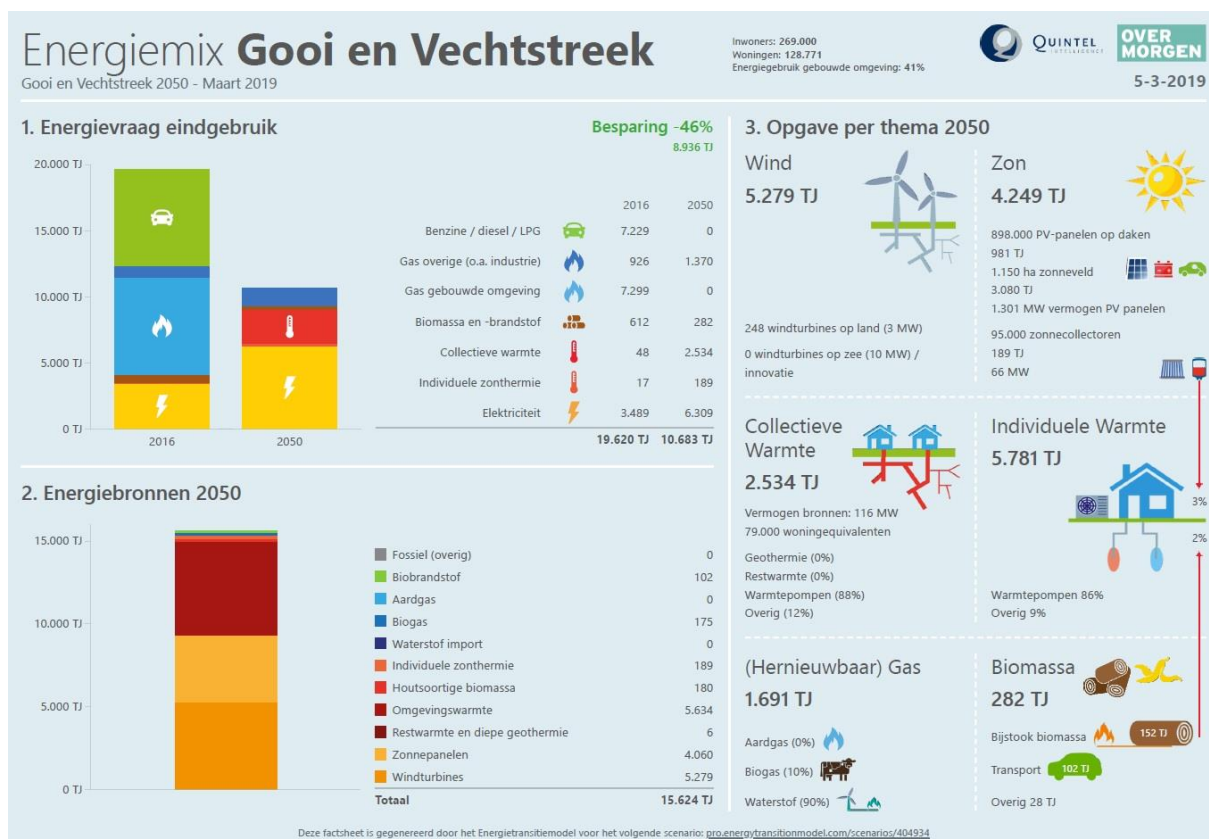
Planning

2019	2020	2021	2022
	Bundeling doelgroepenvervoer		
	Besluitvorming doorfietspadennetwerk		
	Concessie openbaar vervoer		
	OV knooppuntontwikkeling		

Een duurzaam Gooi en Vechtstreek

Een duurzaam Gooi en Vechtstreek door:

- inwoners en mkb bedrijven vanuit een regionaal energieloket te ondersteunen bij het isoleren, ventileren en elektrificeren van de gebouwde omgeving;
- met partners in 2020 geschikte plekken en bronnen (zon, wind, water, geothermie) voor hernieuwbare energie (elektriciteit en warmte) in Gooi en Vechtstreek aan te wijzen in een regionale energiestrategie en transitievisie warmte;
- het bundelen van kennis en expertise op klimaatadaptie en biodiversiteit.

Deze energiemix is een 'praatplaat' waarop op één pagina inzichtelijk wordt gemaakt wat het huidige energieverbruik is in de regio, wat het te verwachten energieverbruik is in 2050 en welke energiebronnen hier mogelijk invulling aan kunnen geven. Onderdeel hiervan is ook een besparingsopgave. Deels wordt deze gerealiseerd door inzet van efficiëntere technieken en anderzijds door bijv. isolatie. Hoe de mix er uiteindelijk uit komt te zien volgt uit de keuzes die de komende jaren gemaakt gaan worden.

Energietransitie

Gemeenten hebben (samen met provincie en waterschappen) de regie op de gebouwde omgeving en elektriciteit (opwek). De gemeenten Gooi en Vechtstreek sluiten aan bij onze bijdrage aan de landelijke doelstelling van 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990.

Bovenstaande doelstelling willen de gemeenten realiseren door deze bestuursperiode te versnellen op het besparen van energie. Gooi en Vechtstreek heeft een theoretisch besparingspotentieel van 46%. Dit doen de gemeenten door met partners (o.a. woningcorporaties en energiecoöperaties) een kwalitatief hoogwaardige energieloket voor inwoners en bedrijven te realiseren, zodat zij gefaciliteerd worden op het nemen van no-regret besparingsmaatregelen (isoleren, elektrificeren, ventileren en kleinschalige opwek zoals zonnepanelen).

De zoektocht naar passende grootschalige opweklocaties en het vervangen van bestaande aardgasnetwerken is complex in Gooi en Vechtstreek. De stedelijke dichtheid en het belang van behoud van het landschap zijn groot. Draagvlak onder inwoners en bedrijven is voor de gemeenten van groot belang. Daarom zetten de gemeenten de komende periode in op het verkennen en onderzoeken van geschikte en gedragen plekken voor hernieuwbare energie in Gooi en Vechtstreek en het in kaart brengen van de warmtetransitie op wijkniveau. Indien er draagvlak is onder inwoners en/of bedrijven,

dan gaan de gemeenten met partners gericht in pilots aan de slag om warmtebronnen te verduurzamen en/of grootschalige opweklocaties te realiseren. Regio Gooi en Vechtstreek participeert in de Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Zuid. Verwachting is dat deze RES-regio, gelet op de stedelijke dichtheid, niet het potentieel heeft om een opwekregio te zijn.

Klimaatverandering & biodiversiteit

De gemeenten versterken het groene karakter van onze regio door deze raadsperiode de kennis en expertise op klimaatverandering en biodiversiteit te bundelen. Met deze bundeling kan de noodzakelijke kennis en expertise op deze complexe vraagstukken worden geborgd. Het groene karakter van de regio kan ook worden ingezet om klimaatverandering tegen te gaan (beperken uitstoot CO2 en verhogen opname CO2).

Legitimatie

Gebundelde belangenbehartiging

Gemeenten doen als deelregio een energie bod voor de Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Zuid. Bij dit onderwerp is het van belang dat de gemeenten één krachtig geluid laten horen waar gezamenlijk over wordt besloten. Uitgangspunt is dat maatregelen binnen Gooi en Vechtstreek passen binnen de unieke kwaliteiten van het gebied. Bij de vaststelling van het klimaatakkoord wordt duidelijk op welke wijze de RES precies vormgegeven wordt. Verwachting is dat het bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek het RES bod vanuit Gooi en Vechtstreek voorbereidt, waarbij de gemeenteraden met vaststelling van de startnotitie RES aan de voorkant in positie worden gezet. En ook het uiteindelijke RES bod Gooi en Vechtstreek wordt ter vaststelling aan de gemeenteraden voorgelegd.

Bundeling uitvoeringscapaciteit

De gemeenten Gooi en Vechtstreek willen samen met het duurzaam bouwloket, de lokale energiecoöperaties, installateurs / aannemers en geldverstrekkers (SVN / BNG) in Gooi en Vechtstreek tot een betrouwbare en gebundelde (keten)dienstverlening /service komen voor inwoners en bedrijven waar antwoord wordt gegeven op de volgende vragen:

1. Welke no-regret besparingsmaatregelen kan ik nu het beste nemen?
2. Welke investering(en) moet ik hiervoor doen?
3. Wat zijn mijn financieringsmogelijkheden?
4. Welke partijen kunnen voorgaande adviezen gegarandeerd uitvoeren?

Door deze bundeling kan de kwaliteit van dienstverlening geleidelijk worden verbeterd en efficiënter en effectiever worden vormgegeven.

Bundeling beleids capaciteit

Energietransitie en klimaatadaptie kennen verschillende schaalniveaus van (samen)werken: landelijk, bovenregionaal (Noord-Holland Zuid), regionaal en lokaal. Om de ambtelijke samenwerking op beleid en bestuur te versterken is het voorstel om (een deel van) de lokale beleids capaciteit op de energietransitie, klimaatverandering en biodiversiteit te bundelen in de regionale samenwerking. Daarbij dient het uitgangspunt te zijn dat regionale en lokale beleidsprogramma's in elkaars verlengde komen te liggen.

Financiering

Gemeentelijke bijdrage energie besparen

De verwachting is dat gemeenten vanuit het gemeentefonds extra middelen ontvangen voor de regiefunctie op de energietransitie van de gebouwde omgeving. Daarbij zetten de gemeenten nu lokaal middelen in die straks onder de gebundelde dienstverlening vallen. De verwachting is dat de gemeenten komende jaren structureel extra moeten bijdragen aan het energie besparen in Gooi en Vechtstreek. Om de omvang van deze extra bijdrage wordt in 2019 onderzocht, waarbij ook gekeken wordt naar dekkingsmogelijkheden vanuit bestaande gemeentelijke budgetten en bijdragen vanuit provincie en het Rijk.

Planning

2019	2020	2021	2022
Energie besparen voorbereiding	Energie besparen implementatie		
RES voorbereiding	RES bod 1.0	RES bod 2.0	Uitwerking hernieuwbare energie
	Verkenning klimaatadaptie en biodiversiteit		

Een aantrekkelijk woon-werk klimaat

Een aantrekkelijk Gooi en Vechtstreek door:

- met werkgevers en onderwijs te sturen op totstandkoming en realisatie van regionale (prestatie)afspraken die ruimte geven aan werk;
- gezamenlijk te sturen op de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouw en totstandkoming en uitvoering van regionale prestatieafspraken met woningcorporaties;
- ontwikkeling en uitvoering van een regionaal landschapsprogramma.

Gooi en Vechtstreek heeft een unieke centrale ligging. De regionale samenwerking heeft zich van oudsher gericht op het beschermen van de landschappelijke waarden te midden van de Randstad. De economische relaties van Gooi en Vechtstreek zijn er zowel richting Utrecht en Amsterdam, als richting Amersfoort en Almere. Wij zijn onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) maar werken ook samen met regio Utrecht en Amersfoort. Een prachtige plek om te wonen én te werken. Gooi en Vechtstreek heeft een rijk cultureel en historisch voorzieningenaanbod, wat voor een groot deel van de bezoekers reden is om de regio te bezoeken. Er is niet alleen behoefte aan meer woningen, ook ondernemers uit de regio willen uitbreiden of verplaatsen en nieuwe bedrijven met belangstelling voor vestiging in de regio melden zich. De druk om de ruimte is groot en vraagt om integrale en gezamenlijke afweging en aansturing op de uitvoering van gezamenlijke keuzes van werkgevers, onderwijs en gemeenten.

Legitimatie

Regionale prestatieafspraken werk

Werk heeft ruimte nodig. Niet alleen ruimte op de locatie zelf, maar ook ruimte om forensen naar de locatie toe te kunnen bewegen. Dat vraagt om een gezamenlijke en integrale aanpak. In Gooi en Vechtstreek is de ruimte beperkt. Ook de hoeveelheid werklocaties en de ruimte die zij hebben is beperkt. De leegstand op bedrijventerreinen is vrijwel nihil en er is niet of nauwelijks mogelijkheid tot intensivering van deze locaties. Ook de leegstand van kantoren neemt met sterk af. Indien de gemeenten willen dat werkgelegenheid niet wegtrekt uit Gooi en Vechtstreek, dan zullen zij gezamenlijk beleid moeten voeren op strategisch bepalende werklocaties.

Woningbouw

Hilversum en Weesp hebben in hun zienswijze aandacht gevraagd voor de verdeling van het lage en middensegment over de gemeenten. Daarnaast pleit Wijdmeren voor de mogelijkheid om aan de randen van haar dorpen woningbouw mogelijk te maken. Gelet op de groei van de vraag naar (betaalbare) woningen en de beperkt beschikbare ruimte, is het van belang dat gemeenten met partners gaan bepalen welke keuzes zij willen maken en hoe deze keuzes nageleefd moeten worden.

Slagkracht

Economie & werk

Gooi en Vechtstreek is één arbeids- en onderwijsmarkt. Het economisch accountmanagement is lokaal vormgegeven. Bedrijven en het onderwijs werken op regionale en vaak ook bovenregionale schaal. Het is van belang dat de dienstverlening van gemeenten aansluit op deze schaal en in samenwerking met het onderwijs en bedrijven wordt vormgegeven. Voorstel is om de capaciteit op accountmanagement economie regionaal te bundelen. Voorstel is om een deel van de gemeentelijke capaciteit, kennis en expertise op werk en inkomen te bundelen binnen de regionale programma-organisatie. Door capaciteit te bundelen kan ambtelijke kennis en expertise efficiënter en effectiever ingezet worden voor gedeelde opgaven.

Landschap

Gooi en Vechtstreek beschikt over unieke landschappen en natuurgebieden. De groen/blauwe kwaliteit van het gebied hoort bij onze identiteit en is van groot belang voor een aantrekkelijke woon- en werkomgeving. Het landschap staat ook onder druk. Behoud en versterking vergt continue aandacht, inspanning, onderhoud en investering. Afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in landschap en recreatie, zoals in het programma Gooi en Vechtstreek (voorheen Groene Uitweg). De Regio is bestuurlijk trekker van deelprogramma's. Dit programma loopt af in 2023 en is eenmalig gefinancierd uit compensatiemiddelen van infrastructuur. Wij willen, samen met de betrokken gebiedspartijen en overheden, komen tot een nieuw programma en duurzame financiering van het beheer en investeringen in onze groen/blauwe kwaliteit.

Financiering

Ruimte voor werk

Investeren in behoud en mogelijk groei van werkgelegenheid levert veel op, maar kost ook veel. Naast middelen voor het verbeteren van de dienstverlening, vraagt ruimte voor werk om investeringen in onderwijs, werklocaties, wegen, OV knooppunten, etc. De omvang van deze investeringen dient te worden onderzocht vanuit de regionale samenwerkingsagenda. Daarbij dient tevens bekeken te worden hoe de verschillende gemeenten bijdragen aan het behoud en groei van werkgelegenheid.

In MRA verband gaat een curator aan de slag om de betekenis van het landschap te verwoorden en wordt toekomstbestendige financiering van het landschap verkend (waaronder een landschapsfonds).

Planning

2019	2020	2021	2022
	Regionale prestatieafspraken wonen en werk		
	Versterken regionale werklocaties		
		Landschapsprogramma	

De overige onderwerpen uit de speerpunten betreffen uitvoeringszaken die al in de planning van aparte uitvoeringsprogramma's zijn verwerkt.

Versterking sociaal domein

De kwaliteit van leven van inwoners verbeteren door:

- de jeugdhulp lichter, sneller, beter en in de directe omgeving van ouders en kinderen organiseren
- versneld mogelijk te maken dat inwoners zo lang en zo zelfstandig mogelijk beschermd thuis wonen. Ook wanneer 24/7 toezicht nodig is.

Lichtere, snellere en meer nabije jeugdhulp voor ouders en kinderen organiseren.

Gemeenten, aanbieders van zorg en ondersteuning, onderwijsinstellingen en maatschappelijke instellingen doen dag in, dag uit hun uiterste best om mogelijk te maken dat kinderen veilig, gezond en thuis opgroeien. We doen er alles aan om er vroeg bij zijn als er bij een kind of gezin problemen dreigen te ontstaan. Dit doen we door alert reageren op signalen, tijdig thuis of op school begeleiding bieden en door zo te voorkomen dat een kind (zwarte) jeugdhulp nodig heeft. Maar ook door hard te werken aan korte lijntjes tussen mensen/organisaties rondom het kind/gezin: met de (peuter)juf, huisarts, de wijkagent, de consultants van gemeenten en ouders en kinderen zelf. Toch zien gemeenten in onze regio een toename van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp. Het aantal kinderen dat in een instelling geholpen wordt, is de afgelopen jaren niet afgenomen. Verder zien gemeenten dat kinderen soms door meerdere en/of verschillende hulpverleners en op verschillende locaties worden geholpen.

De komende jaren doen gemeenten er alles aan om versneld voor elkaar te krijgen dat onze kinderen lichter, sneller, beter en in de directe omgeving geholpen worden. In eerste instantie voor betere kwaliteit van dienstverlening, maar ook om de jeugdhulp betaalbaar te houden. Er ligt een grote opgave voor de gemeenten om ook op lange termijn de betaalbaarheid en daarmee toegankelijkheid van jeugdhulp te kunnen garanderen. Daarom gaan de gemeenten komende jaren nóg meer werk maken van het voorkomen dat kinderen (zwarte) jeugdhulp nodig hebben. Dit doen we door uitvoering te geven aan het [transformatieplan jeugd](#).

Inwoners wonen zo lang en zo zelfstandig mogelijk (beschermd) thuis

Gemeenten willen dat inwoners zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk veilig en beschermd thuis wonen. Ook wanneer het gaat om inwoners met psychische of psychosociale problemen en/of wanneer inwoners op afstand 24/7 toezicht nodig hebben. Omdat gemeenten zien dat de vraag naar beschermd wonen de laatste jaren stijgt en te weinig mensen uitstromen uit beschermd wonen, werken de gemeenten de komende periode hard aan betaalbare alternatieven voor kwetsbare inwoners. De gemeenten gaan onder andere meer passende woningen beschikbaar stellen zodat mensen niet onnodig in een instelling hoeven te verblijven. Ook werken de gemeenten aan de realisatie van tijdelijke opvang en huisvesting voor cliënten zodat crisissen voorkomen kunnen worden en mantelzorgers ontlast. Tenslotte versterken de gemeenten onder meer de uitrusting van uitvoerende professionals bij gemeenten en aanbieders om te doen wat nodig is, zodat inwoners zo lang en zo zelfstandig mogelijk (beschermd) thuis kunnen wonen. De concrete maatregelen die gemeenten treffen om deze doelen waar te maken, staan uitgewerkt in het [beleidsplan bescherming en opvang 2017-2020](#) én het versnellingsplan ambulantisering bescherming en opvang.

Slagkracht

Gemeenten hebben al jaren een uitvoeringspraktijk waarbij ambtelijke capaciteit, kennis en expertise binnen het sociaal domein gebundeld wordt, waardoor efficiënter en effectiever gewerkt wordt aan

gedeelde opgaven in de Gooi en Vechtstreek. Voorstel is om deze werkwijze te continueren en waar mogelijk te versterken.

Financiering

De onderwerpen uit de speerpunten zijn reeds gedekt uit begrotingen van aparte uitvoeringsprogramma's zoals het Transformatieplan Jeugd, het Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020 én het versnellingsplan ambulantisering bescherming en opvang.

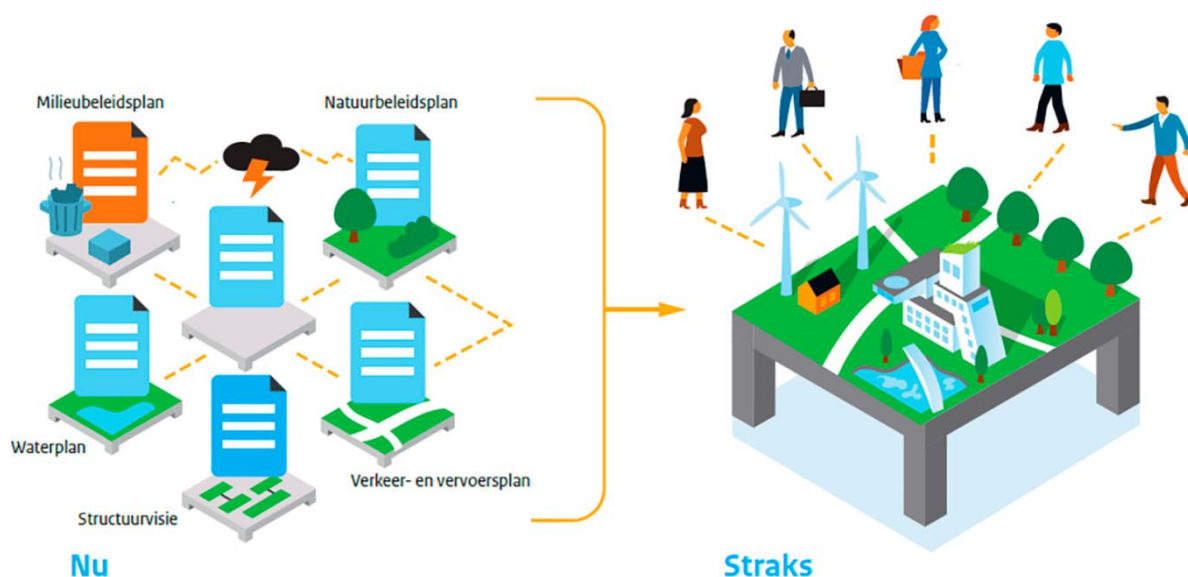
Planning

De onderwerpen uit de speerpunten betreffen uitvoeringszaken die al in de planning van aparte uitvoeringsplannen zijn verwerkt.

Regionale omgevingsvisie (ROVI) 2040

Een regionale omgevingsvisie (ROVI) Gooi en Vechtstreek 2040

Om richting te geven aan de grote opgaven in het fysiek domein, is behoefte aan een gedeeld en gedragen beeld van de gewenste ontwikkeling van Gooi en Vechtstreek. Hiermee vergroten de gemeenten de effectiviteit van samenwerking en versterken we de kracht van gemeenten richting inwoners, bedrijven, medeoverheden en andere partners. Ook ontstaat er zo een gedeelde basis om vervolgens resultaatgericht de speerpunten van deze agenda uit te werken. De ROVI bevat concrete strategische keuzes op bovenregionale en bovengemeentelijke onderwerpen, zoals woningbouw, economie (werklocaties, recreatie), locaties voor hernieuwbare energie, mobiliteit (weg, spoor, openbaar vervoer, fiets), landschap, water, klimaatverandering, gezondheid en veiligheid. De ROVI biedt de basis voor de gemeentelijke omgevingsvisies.

Onderwerpen van de regionale verkenning Gooi en Vechtstreek

Klimaatverandering en energietransitie	Bodem, water, lucht en geluid	Natuur en biodiversiteit	Gezondheid en veiligheid
- Klimaatmitigatie - Klimaatadaptatie: primaire keringen, waterberging, IJsselmeer - Energietransitie: grootschalige opwekking en ruimtelijke impact - Stoppen bodemdaling en duurzaam veenweidegebied.	- Voldoende drinkwater - Waterkwaliteit - Grote bronnen van luchtverontreiniging en geluidsoverlast	- Vergroten biodiversiteit - Natuur i.r.t. andere functies - Beheer en financiering natuurgebieden - Geohydrologische structuur	- Ruimtelijke voorwaarden om een gezond leven te leiden en je veilig te voelen. - Zorginfrastructuur
Landschap en erfgoed	Economische transitie	Verstedelijking	Mobiliteit
- Behoud en versterking - Benutten potentieel - Duurzaam onderhoud en beheer en investeren - Behouden en versterken erfgoed en lokale karakter van gebouwde omgeving	- Werkgelegenheid - Vitale economie - Duurzaam toerisme en recreatie - Wendbaarheid bij verandering economie	- Woningbehoefte (kwantiteit en kwaliteit) - Inclusieve regio - Op peil houden voorzieningenniveau en vitale kernen - Verdeling schaarse ruimte - Verdichtingsopgave i.r.t. behoud regionale identiteit en verbetering kwaliteit van leven.	- Bereikbaarheid regio - Toenemende vraag naar mobiliteit. - Ketenmobiliteit - Inzet bovenregionale netwerken (weg, spoor) - Mobiliteit i.r.t. verstedelijking en landschap

Legitimatie

Regionale samenwerking

Voorstel is om de regionale omgevingsvisie 2040 te laten voorbereiden door het Regiocongres 2020. Gemeenteraadsleden kunnen op regionale schaal richting geven aan de inhoud van de visie, die wordt vastgesteld op de wijze die gemeenteraden passend vinden.

Voorstel is om voor de procesmatige begeleiding van de totstandkoming van de ROVI een separate adviescommissie in te stellen. De adviescommissie adviseert het bestuur van Regio Gooi en Vechtstreek en bestaat uit een vertegenwoordiging van raadsleden van de gemeenten.

Doorwerking

Met de ROVI hebben de gemeenten een kapstok om de regionale slagkracht op het fysiek domein te versterken. De ROVI krijgt geen vrijblijvend karakter. Het is van belang dat de gemeenten de strategische keuzes realiseren/handhaven die in de ROVI worden vastgelegd. Naast de binding door de kracht van de inhoud, is het voorstel om de ROVI door te laten werken in de gemeentelijke omgevingsvisie. Andere wijze van doorwerking is het hanteren van de ROVI als toetsingskader voor de regionale afspraken, zoals in het kader van de Provinciaal Ruimtelijke Verordening (PRV), in 2021 de Omgevingsverordening Noord-Holland. Ook gezamenlijke programma's, zoals in de Omgevingswet worden voorzien, kunnen hun basis vinden in de ROVI.

Slagkracht

De regionale programmaorganisatie bereidt de regionale omgevingsvisie voor. Hiervoor zijn de noodzakelijke capaciteit en bijbehorende financiële middelen al vrijgemaakt binnen het RSA-budget. De implementatie van de Omgevingsvisie is ook een grote klus voor gemeenten. De toegevoegde waarde van samenwerking of regionaal opschalen kan per onderwerp verschillen en is nu nog niet geheel te voorzien. Een rol van de Regio wordt daarom per onderwerp geagendeerd. De gemeente Weesp maakt voorbehoud ten aanzien van inzet lokale ambtelijke capaciteit op dit onderdeel van de regionale samenwerking, omdat Amsterdam de lokale omgevingsvisie voor Weesp opstelt.

Planning

2019	2020	2021	2022
Voorbereiding omgevingsvisie	Vaststelling omgevingsvisie		
		Invoering Omgevingswet	

Randvoorwaarden

Legitimatie

De Regio Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten. Toch sluit een zakelijke omschrijving als een 'regeling' niet goed aan bij het maatschappelijke en politieke belang van de afspraken die de gemeenten maken in de regionale samenwerking. Onderwerpen als zorg, energietransitie, bereikbaarheid, woningbouw, landschap en werkgelegenheid behoren allang niet meer alleen tot het lokale domein. Samenwerking tussen gemeenten en met inwoners en maatschappelijke partners is nodig om het verschil te kunnen maken voor inwoners. Maar hoe zorgen de gemeenten dan voor de democratisering van de afspraken in regionale samenwerking?

Gericht experimenteren

Het Regiobestuur stelt voor om het principe 'vorm volgt inhoud' te hanteren. Dat betekent dat gemeenten en het Regiobestuur per speerpunt afwegen op welke wijze gemeenteraden, inwoners en maatschappelijke partners betrokken worden bij de versterking van de legitimatie op dat punt. Gericht afwegen van onderwerpen is nodig, omdat niet alle onderwerpen in dezelfde fase van voorbereiding, uitvoering en evaluatie zitten. Op sommige dossiers, zoals de omgevingsvisie, is gezamenlijke kaderstelling nodig. Andere dossiers, zoals de versterking van het sociaal domein, bevinden zich meer in de uitvoering van beleid en vragen om meer slagkracht. Weer andere dossiers, zoals het Van Afval Naar Grondstof, vragen om een evaluatie en mogelijke bijstelling van beleid. Het Regiobestuur gaat in samenwerking met de Regioambassadeurs een voorstel doen per speerpunt / onderwerp welke van instrumenten ter verbetering van de legitimatie en slagkracht wanneer worden ingezet.

In alle gevallen waarin samenwerking tussen gemeenten aan de orde is doet zich een legitimiteitsprobleem voor. Dit is in de Nederlandse bestuursstructuur niet oplosbaar. Niet samenwerken is echter geen optie. Nu aan de Regio Gooi en Vechtstreek geen taakstellende bevoegdheden zijn overgedragen blijft het legitimiteitsprobleem beperkt tot de verantwoording van wethouders aan hun raden over het regionaal gevoerde bestuur en de controle op het regionaal bestuur. Een goede informatievoorziening vanuit het regiobestuur naar de raden over de regionale samenwerking is essentieel. De wettelijke instrumenten die de raden ter beschikking hebben zoals rond begroting en rekening van gemeenschappelijke regelingen zijn daarvoor niet afdoende. De griffiers van de gemeenten zijn hiervoor in samenwerking met de bestuurssecretaris van de Regio Gooi en Vechtstreek primair verantwoordelijk.

Het verdient aanbeveling om deze bestuursperiode gericht te experimenteren met onderstaande onderdelen ter versterking van de regionale legitimatie en slagkracht.

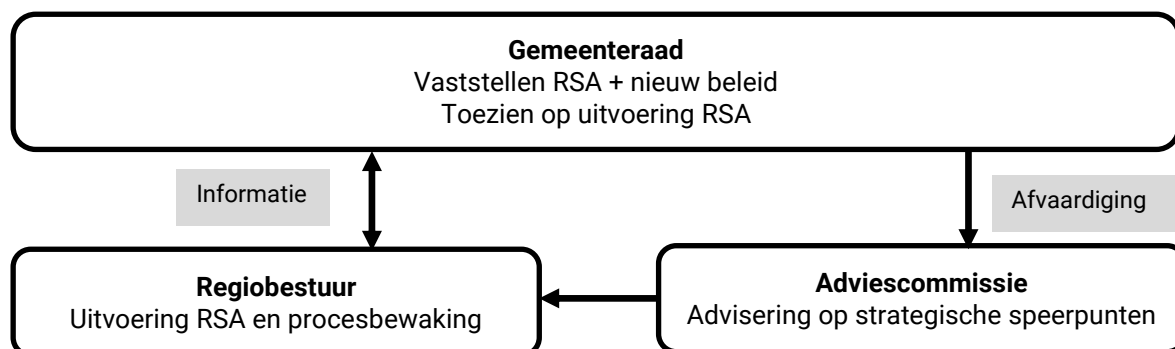
Experimenten ter versterking slagkracht en legitimatie regionale samenwerking

1. De Regiopodia te continueren en uit te bouwen met goede spelregels.
2. In voorkomend geval een openbare regionale hoorzitting voor de raden te organiseren over een actueel onderwerp, waar naast bestuurders en ambtenaren ook vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen en deskundigen een inbreng kunnen leveren.
3. Goede, snelle en doelmatige communicatie tussen regiobestuur en portefeuillehoudersoverleggen met de deelnemende gemeenten, in het bijzonder de gemeenteraden, zodat de raden kunnen beschikken over adequate en identieke informatie over de activiteiten van de Regio in brede zin en over de voortgang van de Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) in het bijzonder. De gemeentelijke griffiers hebben hierbij vanuit hun functie een centrale rol in samenwerking met de bestuurssecretaris van de Regio.
4. Vorming van één of meerdere adviescommissies bestaande uit raadsleden. De drie grootste gemeenten vaardigen twee raadsleden af, de andere één raadslid. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies over de ontwikkeling van de RSA in al zijn facetten aan het bestuur van de Regio, waaronder in dit geval de portefeuillehoudersoverleggen worden begrepen.
5. Er wordt periodiek een regiocongres gehouden waarvoor alle bestuurders en raadsleden van de deelnemende gemeenten worden uitgenodigd. In het congres worden een of meer thema's van de samenwerkingsagenda toegelicht en besproken. Het congres wordt aan het eind van de discussie over een onderwerp uitgenodigd om richtinggevende uitspraken te doen over dat onderwerp.
6. Voor grotere projecten kan vanuit een portefeuillehoudersoverleg een projectwethouder worden aangewezen. Hij of zij is bestuurlijk de trekker van het project en treedt op als woordvoerder. Op uitnodiging licht hij of zij in afzonderlijke gemeenten voorstellen in het kader van het project nader toe. Dit doet niet af aan de eigen politieke verantwoordelijkheid van de portefeuillehouders in de eigen gemeente.
7. Bij projecten die in de RSA zijn opgenomen vertegenwoordigt de Regio bestuurlijk de deelnemende gemeenten in externe contacten, b.v. bij de Metropoolregio Amsterdam, de Provincie Noord Holland en andere bestuurlijke fora. De daarvoor aangewezen bestuurlijke vertegenwoordiger uit de Regio heeft,

uiteeraard na consultatie in bestuur of portefeuillehoudersoverleg, mandaat om in dergelijk overleg namens de regio standpunten in te nemen.

Bestuur

De regionale samenwerkingsagenda is naast een strategische agenda, ook een uitvoeringsagenda. Met bovenstaande voorstellen tot experiment en aanpassing van de gemeenschappelijke regeling wijzigt de bestuurlijke samenwerkingsstructuur ligt ten opzichte van de vorige regionale samenwerkingsagenda. Zo komt er een adviescommissie met raadsleden en is het Regiobestuur verantwoordelijk voor de communicatie richting de gemeenteraden. De adviescommissie adviseert het Regiobestuur gericht op een beperkt aantal dossiers waar nieuw beleid gevormd moet worden of waar juist toezicht/evaluatie en bijstelling van beleid noodzakelijk is.

Organisatie

De gemeenten en de Regio werken reeds samen vanuit een regionale programma-organisatie. De structuur en opzet van deze organisatie blijft ongewijzigd. Dat betekent dat het secretarissenoverleg ambtelijk verantwoordelijk is voor het bewaken van de samenhang binnen de regionale samenwerkingsagenda en de procesbewaking. Het directieoverleg is verantwoordelijk voor de aansturing en uitvoering van de afzonderlijke programma's. De werkgroepen communicatie, financiën en juridische zaken adviseren de directies en het bestuur vanuit hun expertise. De programmatische werkgroepen bereiden de projecten voor en voeren deze uit.

Financiering

De gemeenten hebben in de Regiobegroting structureel middelen beschikbaar gesteld voor de regionaal samenwerkingsagenda. Jaarlijks is er € 450.000,- budget vanuit de gemeenten beschikbaar voor het opzetten en uitvoeren van gezamenlijke projecten. Daarbij hanteert de Regio Gooi en Vechtstreek het principe dat elke euro vanuit het gemeentelijk budget, aangevuld kan worden met een euro cofinanciering van derden (subsidies, private investeringen, etc.).

Projectbudget RSA 2019 - 2022

Jaar	Inkomsten	Cofinanciering	Totaal
2019	450.000	450.000	900.000
2020	450.000	450.000	900.000
2021	450.000	450.000	900.000
2022	450.000	450.000	900.000
Totaal	1.800.000	1.800.000	3.600.000

Bovenstaand budget is bedoeld om projecten in het kader van de regionale samenwerkingsagenda uit te voeren. Het is geen uitvoeringsbudget. Zo valt het uitwerken van een business case doorfietspaden onder het projectbudget en de realisatie van de doorfietspaden niet. Daar waar nu al duidelijk is dat projecten nu of op termijn vragen om investeringen of hogere uitvoeringskosten is dat benoemd in de regionale samenwerkingsagenda.

Het Regiobestuur is verantwoordelijk voor het financieel beheer op de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda. Het Regiobestuur stelt op basis van de vastgestelde regionale samenwerkingsagenda en de adviezen van de portefeuillehoudersoverleggen een meerjarenbegroting

voor de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda op. Indien er aanvullende middelen nodig zijn, doet het Regiobestuur hiervoor voorstellen richting de gemeenten.

Communicatie

De Regionale samenwerkingsagenda 2019-2022 definieert de strategische koers en is het instrument van de gemeenteraden om te sturen op de speerpunten van regionale samenwerking. Uit de zienswijzen komt de wens naar voren om de communicatie richting de gemeenteraden te verbeteren. Gemeenteraden willen gelijktijdig en eenduidig geïnformeerd worden. Het Regiobestuur gaat daarom voorstellen doen in de gemeenschappelijke regeling om voor de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda rechtstreeks te communiceren met de gemeenteraden.

Naast de communicatie richting gemeenteraden stelt de Regio per speerpunt op maat een communicatieparagraaf op. Hoe gaan wij op dit speerpunten samenwerken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties? Welke boodschap brengen wij wanneer op welke wijze naar buiten? Voor verbetering van de communicatie en is net als versterking van de legitimatie maatwerk nodig. Gericht moeten de gemeenten en de Regio per opgave en speerpunt onderzoeken en vaststellen op welke wijze en door wie het beste gecommuniceerd kan worden.